

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Володимир ЄРМАЧЕНКО

Міжнародні стандарти ведення бізнесу
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**
Спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
Освітній рівень **третій (освітньо-науковий)**
Освітньо-наукова програма **Міжнародні економічні відносини**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин

 Ірина ОТЕНКО

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 5.01.2021 р.

Розробники:

Отенко Ірина Павлівна, д. е. н., проф., завідувач кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Лебідь Олеся Вікторівна, к. е. н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В умовах ведення бізнесу з іноземними партнерами українські підприємства потребують застосування методологій, норм, принципів та стандартів ведення бізнесу (ISO, фінансової звітності, ІНКОТЕРМС); формування культури ведення бізнесу на основі методів комплаєнс-аналізу та міжнародних стандартів регулювання корпоративних конфліктів.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти ведення бізнесу» складена відповідно до освітньої програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародні стандарти ведення бізнесу.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні положення, принципи, методи та засоби міжнародної стандартизації бізнесу.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування і розвиток в аспірантів дослідницьких навичок високого рівня в предметній області, умінь роботи з міжнародними стандартами, умінь, що направлені на отримання нових наукових знань під час підготовки до захисту дисертації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні стандарти ведення бізнесу» набуття знань, вмінь та навичок з: методології, норм, принципів та стандартів ведення бізнесу (ISO, фінансової звітності, ІНКОТЕРМС); формування культури ведення бізнесу на основі методів комплаєнс-аналізу та міжнародних стандартів регулювання корпоративних конфліктів.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Світове господарство, тенденції та закономірності його розвитку	Конкуренція на міжнародних ринках

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність вивчати інституційні обмеження міжнародного бізнесу	Здійснювати опис та аналіз інституційних засад та обмежень міжнародного бізнесу
Здатність аналізувати інституційне середовище міжнародного бізнесу	Використовувати результати моніторингу загроз середовища міжнародного бізнесу
Здатність розуміти проблеми уніфікації міжнародних та національних стандартів ведення бізнесу	Складати програми стандартизації процесів підприємств
Здатність розуміти напрями стандартизації та види стандартів у міжнародному бізнесі	Обирати і використовувати відповідні міжнародні стандарти
Здатність оцінювати та застосовувати міжнародні стандарти для розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності ведення бізнесу	Розробляти з використанням міжнародних стандартів рекомендації з підвищення ефективності ведення бізнесу

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Актуальні питання дотримання міжнародних стандартів ведення бізнесу

Тема 1. Міжнародні стандарти ведення бізнесу як інструмент забезпечення стійкого розвитку підприємства

- 1.1. Обґрунтування необхідності дотримання міжнародних стандартів ведення бізнесу
- 1.2. Методологія, норми, принципи ведення бізнесу
- 1.3. Класифікація та аналіз міжнародних стандартів та рейтингів ведення бізнесу
- 1.4. Проблеми уніфікації та гармонізації міжнародних та національних стандартів

Тема 2. Особливості міжнародних систем стандартизації ISO та фінансової звітності

- 2.1. Стандарти та основні вимоги системи ISO
- 2.2. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності: МСФО, ГААП для забезпечення фінансової та управлінської прозорості
- 2.3. Погодження національних та міжнародних стандартів фінансової звітності

Тема 3. Застосування стандартів ІНКОТЕРМС

- 3.1. Інкотермс: офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати
- 3.2. Розподіл ризиків і витрат відповідно до ІНКОТЕРМС
- 3.3. Особливості складання контрактів купівлі продажу для захисту прав та інтересів ключових стейкхолдерів
- 3.4. Документальний супровід операцій у відповідності до ІНКОТЕРМС

Змістовий модуль 2. Інституціональні рамки розвитку бізнес-середовища

Тема 4. Формування культури ведення бізнесу

- 4.1. Функціонал комплаєнсу для захисту інтересів ключових стейкхолдерів
- 4.2. Відповідність законам, правилам і стандартам у сфері комплаєнсу
- 4.3. Розробка структури комплаєнс-програми відповідно до міжнародних практик

Тема 5. Міжнародна нормативна система протидії протиправним корпоративним захопленням

- 5.1. Види корпоративних захоплень: злиття, поглинання, грінмейл
- 5.2. Аналіз міжнародних практик регулювання корпоративних захоплень

5.3. Міжнародні стандарти регулювання корпоративних конфліктів для попередження протиправних захоплень

Тема 6. Практики оцінки та стандарти у сфері інтелектуальної власності

6.1. Поняття інтелектуальної власності

6.2. Об'єкти та різновиди прав інтелектуальної власності

6.3. Методологія оцінки інтелектуальної власності

6.4. Стандарти Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ)

Тема 7. Системи міжнародної екологічної стандартизації

7.1. Ключові елементи системи міжнародної екологічної стандартизації

7.2. Ринкові механізми екологічного менеджменту

7.3. Типологія міжнародних стандартів екологічного менеджменту

7.4. Корпоративна екологічна відповідальність міжнародних компаній

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведений у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

До сукупності методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів ступеня доктора філософії, які використовуються під час викладання навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти ведення бізнесу», відносяться: проблемні лекції, дискусії, презентації доповідей, робота в малих групах, гра в трикутнику «доповідач – опонент – рецензент», міні-тренінги, індивідуальні дослідницькі завдання.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення аспірантами навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти ведення бізнесу» здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних і практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

підсумковий контроль, що здійснюється у формі заліку. Якщо аспірант упродовж семестру накопичив 60 і більше балів, залік ставиться автоматично і становить суму накопичених балів від 60 до 100.

Поточний контроль містить оцінювання робіт студента під час:

лекцій: експрес-опитування (1 бал за кожне заняття) за умови відповіді аспірантом на поставлені викладачем питання, які свідчать про ступінь засвоєння лекційного матеріалу. Загальна кількість балів – 8.

практичних занять:

активна робота на парі (1 бал за кожне заняття залежно від складності виконуваних завдань) за умови виконання аспірантом практичних завдань, участі аспірантів в обговореннях, дискусіях. Загальна кількість балів – 12.

презентації, що мають бути виконані в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст обговорюваних питань. Бали за презентацію є частиною оцінювання результатів самостійної роботи у вигляді виконання індивідуальних завдань.

експрес-опитування, оцінка за яке є складовою оцінювання активної роботи на парі студента;

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 30 балів. Контрольна робота містить тестові і ситуаційні завдання, виконується в ПНС.

самостійної роботи:

виконання завдань за темами, кожне з яких оцінюється у 5 балів (разом 20) і спрямоване на перевірку результатів навчання за декількома темами навчальної дисципліни;

індивідуальне творче завдання за темою дисертації. Максимальна оцінка: 30 балів, яка може бути отримана за написання і опублікування упродовж семестру статті або тез доповідей на конференції. 20 балів можна отримати, якщо аспірант не бажає доводити творче завдання до рівня публікації і просто розміщує його в ПНС.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Аспіранта слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання				ОЦІНКА компетентностей	
							Форми контролю	МАХ бал
Змістовий модуль 1. Актуальні питання дотримання міжнародних стандартів ведення бізнесу							21	
Уміти працювати з різними міжнародними стандартами ведення бізнесу	1	СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань	0	
	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Міжнародні стандарти ведення бізнесу як інструмент забезпечення стійкого розвитку підприємства	Експрес-опитування	1	
			2	Практичне заняття	Знайомство з дисципліною, обговорення технологічної карти, обговорення індивідуальних цілей і очікувань від вивчення дисципліни	Активна участь у занятті	1	
	3	СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка завдань, пов'язаних з темою дисертації	Перевірка домашніх завдань	0	
			2	Практичне заняття	Дискусія "Як міжнародні стандарти ведення бізнесу впливають на діяльність підприємств?". Обговорення проблемних питань за матеріалами лекції	Активна участь у занятті	1	
	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук матеріалів та вибір теми індивідуального завдання. Виконання завдання за темами.	Перевірка домашніх завдань	0			

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години		Форми навчання		ОЦІНКА компетентностей		
						Форми контролю	МАХ бал	
Уміти працювати з різними міжнародними стандартами ведення бізнесу	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Особливості міжнародних систем стандартизації ISO та фінансової звітності	Експрес-опитування	1	
			2	Практичне заняття	Вибір конкретного стандарту для подальшого аналізу, написання обґрунтування цього вибору. Підбір джерел інформації.	Активна участь у занятті	1	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук матеріалів та вибір теми індивідуального завдання, написання його обґрунтування	Перевірка завдання за темою	5	
	5	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз структури фінансової звітності за міжнародними стандартами, порівняльний аналіз зі стандартами України	Активна участь у занятті	1	
			СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук і оформлення списку джерел інформації для написання індивідуального завдання (мінімум 10 джерел).	Перевірка домашніх завдань	0
	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Особливості міжнародних систем стандартизації ISO та фінансової звітності	Експрес-опитування	1	
			2	Практичне заняття	Обговорення переліку та змісту поставлених задач у межах індивідуального завдання за темою дисертації	Активна участь у занятті	1	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання завдання за темами. Виконання індивідуального завдання за темою дисертації.	Перевірка домашніх завдань	0	
	7	Ауд.	2	Практичне заняття	Розв'язання задач, дискусії з проблемних питань	Активна участь у занятті	1	
			СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання завдання за темами. Виконання індивідуального завдання за темою дисертації.	Перевірка завдання за темою	5
	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Застосування стандартів Інкотермс	Експрес-опитування	1	
			2	Практичне заняття	Написання вступної частини індивідуального завдання за темою дисертації: формулювання мети, завдань, обґрунтування методів їх вирішення	Активна участь у занятті	1	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання завдання за темами. Виконання індивідуального завдання за темою дисертації.	Перевірка домашніх завдань	0	
	Змістовий модуль 2. Інституціональні рамки розвитку бізнес-середовища							79
	9	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз результатів виконання попередніх завдань за темами	Активна участь у занятті	1	
			СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання завдання за темами. Виконання індивідуального завдання за темою дисертації.	Перевірка домашніх завдань	0

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години		Форми навчання		ОЦІНКА компетентностей		
						Форми контролю	МАХ бал	
Уміти аналізувати інституційне середовище міжнародного бізнесу	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Формування культури ведення бізнесу. Функціонал комплаєнсу для захисту інтересів ключових стейкхолдерів	Експрес-опитування	1	
			2	Практичне заняття	Обговорення етапів формування та впровадження корпоративної культури. Визначення поняття комплаєнсу, його особливостей	Активна участь у занятті	1	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання завдання за темами. Виконання індивідуального завдання за темою дисертації.	Перевірка завдання за темою	5	
	11	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз результатів виконання попередніх завдань за темами	Активна участь у занятті	1	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекц. матеріалу, підготовка до контрольної роботи. Виконання індивідуального завдання за темою дисертації.	Перевірка домашніх завдань	0	
	12	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Міжнародна нормативна система протидії протиправним корпоративним захопленням	Експрес-опитування	1	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекц. матеріалу, підготовка до контрольної роботи. Оформлення Індивідуального завдання за темою дисертації	Перевірка домашніх завдань	0	
	13	Ауд.	2	Практичне заняття	Презентація та захист індивідуального завдання за темою дисертації	Індивідуальне завдання	30	
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до опублікування в журналі результатів виконання індивідуального завдання за темою дисертації	Перевірка домашніх завдань	1	
	14	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Практики оцінки та стандарти у сфері інтелектуальної власності	Експрес-опитування	1	
		СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до опублікування в журналі результатів виконання індивідуального завдання за темою дисертації	Перевірка завдання за темою	5	
	15	Ауд.	2	Практичне заняття	Письмова контрольна робота	Письмова контр. робота	30	
		СРС	8	Підготовка до занять	Аналіз недоліків, виявлених під час захисту індивідуального завдання за темою дисертації	Перевірка домашнього завдання	1	
	16	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Системи міжнародної екологічної стандартизації	Експрес-опитування	1	
		СРС	8	Підготовка до занять	Аналіз помилок контрольної роботи	Перевірка домашнього завдання	0	
	ВСЬОГО годин		150	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні				100

Рекомендована література

Основна

1. Дубовая В. В. Міжнародні стандарти фінансової звітності: навчальний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 312 с.
2. Отенко І. International Standards of Corporate Security / І. Отенко, О. Преображенська // Економіка розвитку. – 2016. – № 4. – С. 21-26.
2. Отенко І. П. Аналіз особливостей міжнародних стандартів кадрової безпеки підприємства / І. П. Отенко, О. С. Преображенська // Бізнес-Інформ. – №2. – 2014. – С. 371-376.
3. Отенко І. П. Розвиток компетенцій підприємства на основі стратегічних знань [Текст] : монографія / Отенко І. П., Преображенська О. С. – Х. : ІНЖЕК, 2012. – 264 с.
5. Рогоуленко Т. М. Міжнародні стандарти аудиту: підручник. – К.: Ліра, 2018. – 638 с.

Додаткова

6. Лебідь О. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посібн. / О. В. Лебідь. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 204 с.
7. Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю: Підручник / Л.В. Баль-Прилипка, Н.М. Слободянюк, Г.Є. Поліщук, М.З. Паска, В.Г. – Львів: Фоліант, 2017 – 512 с.
8. International Financial Management. 10th Edition by Jeff Madura (2010)

Інформаційні ресурси в Інтернет

9. Anthony McGee (2016), Corporate Security's Professional Project: an Examination of the Modern condition of Corporate Security Management, and the Potential for Further Professionalisation of the Occupation – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.lib.cranfield.ac.uk/bitstream/1826/4658/1/McGee.pdf>
10. Міжнародні стандарти: Стандарти FATF – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://000.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=180(=uk.
11. Міжнародні стандарти з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://000.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=
12. Рекомендацій FATF – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://000.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=180&art_id=951(=uk.
13. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation the FATF Recommendations (The FATF Recommendations) – [Electronic source]. Access: <http://000.fatf-gafi.org/topics/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations2012.html>
14. Organisation for Economic Co-Operation And Development Anti-Corruption Network for Eastern Europe And Central Asia (2015) Anti-Corruption Reforms in Ukraine Round 3 Monitoring of the Istanbul Anti-Corruption Action Plan – [Electronic source]. Access: <http://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/Ukraine-Round-3-Monitoring-Report-ENG.pdf>.